

‘Natuur is afhankelijk van betrokken vrijwilliger’

Met het onderzoeksthema ‘Mens en natuur’ wil het ministerie van LNV burgers meer gaan betrekken bij de natuur. Thematrekker Roel van Raaij legt uit waarom en hoe.

Wat is er anders dan tien jaar terug?

“Het natuurbeleid was in de jaren negentig sterk gericht op de ontwikkeling van ecologische waarden, van Natuur met een hoofdletter N, zoals de Ecologische Hoofdstructuur. Maar de gemiddelde burger ziet dagelijks vooral de boom voor zijn huis of het stadspark, natuur met een kleine n. Wij willen beide typen met elkaar verbinden door mensen bewuster te maken van de maatschappelijke waarden van natuur. We halen materialen, eten en energie uit de natuur, maar ook rust en ruimte, schone lucht, inspiratie en economische waarde. Huizen met groen voor de deur zijn al snel vijf procent meer waard. Daarnaast heeft natuur een kwetsbare, intrinsieke waarde, waarvoor de samenleving een verantwoordelijkheid heeft.”

Waarom is die bewustwording belangrijk?

“Die waardering is nodig als je wilt dat mensen zich inzetten voor de natuur. Wij zijn afhankelijk van tienduizenden vrijwilligers voor de gegevensverzameling van bijvoorbeeld planten en vogels en landschapsbeheer zoals wilgen knotten. Maar door vergrijzing binnen de organisaties en door maatschappelijke veranderingen zijn er steeds minder vrijwilligers. Natuurorganisaties moeten weer aantrekkelijk worden voor jongeren.”

Hoe gaan jullie dit doen?

“Onderzoek laat zien dat op basisscholen waar veel aandacht is voor natuur de leerlingen als volwassene een positievere houding hebben tegenover natuur dan kinderen op scholen met weinig natuureducatie. We willen het onderwijs daarom stimuleren. Niet dat er meer les moet worden gegeven, maar wel anders en beter. Veel mensen kunnen nauwelijks een merel van een mus of een beuk van een eik onderscheiden. De afgelopen jaren hebben we daarom veel ingezet op kennis onder het motto ‘Meer weten is meer waarderen’. Nu gaat onze aandacht steeds vaker uit naar de beleving van natuur. Staatsbosbeheer heeft bijvoorbeeld het plan om twee procent van haar terreinen in te

Roel van Raaij: “Een gebied inrichten als speelnatuur is ook mentaal een grote stap.”

richten als speelnatuur. Dat is een grote stap, ook mentaal. Jarenlang moesten bezoekers juist op de paden blijven, omdat de ecologische waarden centraal stonden.”

Welke rol kan Wageningen UR spelen in het vergroten van de betrokkenheid?

“Wageningen UR levert veel kennis over de waarde van natuur voor de mensen. Dat is een hele uitdaging. Tot nu toe was veel natuuronderzoek gericht op een duidelijk afgebakende, meestal biologische vraag. Wat is bijvoorbeeld de invloed van ammoniak op graslandvegetatie? De kwesties binnen ‘Mens

en natuur’ vragen om interdisciplinair onderzoek met veel aandacht vanuit de sociale wetenschappen. Daarbij is dialoog met nieuwe partijen van belang, zoals zorgverzekeraars die geïnteresseerd zijn in het gezondheidsaspect van natuur. Daarnaast laat Wageningen zien welke spelers van belang zijn. Onder de Nederlandse bevolking zijn steeds meer verschillende culturen die vaak anders naar de natuur kijken. We willen de nieuwe groepen uitnodigen om mee te denken over hoe je mensen meer betrokken krijgt bij de natuur. Zo loopt er nu een project waarbij een Turkse natuurorganisatie zich heeft aangesloten.”